

Emili Balaguer, President del Congrés.

PARAULES DEL PRESIDENT DEL CONGRÉS

EMILI BALAGUER

Honorables senyors Consellers de Sanitat, Excel·lentíssims i Il·lustríssims senyors, senyores i senyors: moltes gràcies, senyor Regidor de Cultura de l'Ajuntament de Castelló de la Plana, per les vostres paraules de benvinguda que estic segur que fa seues l'Il·lustríssim senyor President de la Diputació Provincial ací present. És per a nosaltres un honor ser tan ben acollits a la ciutat que és cap i casal de la Plana i que amb tanta gallardia ha sabut mantenir un dels fets més importants per a l'esdevenir de la nostra cultura valenciana. El fet que ací s'aprovara en 1932 la normativa ortogràfica i gramatical que a tot arreu es coneixen com a «normes de Castelló» i que indubtablement ens uneixen a tots els països de llengua catalana, és quelcom que justifica la importància d'aquesta ciutat en el retrobament de les nostres senyes d'identitat. Tan sols per això està plenament justificat que el primer Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana que se celebra al País Valencià tingués com a seu aquesta ciutat de Castelló. Crec que, en nom de tots aquests que estem encabudits en el fet que la nostra cultura no es faci malbé i com a representants democràtics que sou d'aquesta ciutat i de les comarques del nord del País Valencià, us he de donar les gràcies per la fermesa en el passat i per la voluntat de mantenir-se fidels a la veritat en l'avui.

Ací, senyores i senyors, estan ben representats tots els països de llengua catalana, i és per a nosaltres una satisfacció el fet que diversos ministres de l'estat s'hi hagen adherit a aquest Congrés el significat polític del qual és evident. Polític en un sentit ampli i veritablement etimològic, perquè el que pretenem nosaltres ací és reafirmar la nostra voluntat de ser una comunitat diferenciada amb cultura pròpia i aconseguir que el nostre idioma adquireisca cada dia més tota la dignitat d'un mitjà d'expressió científica. Però també manifestar la nostra actitud vers els problemes de la malaltia i la salut. La nostra intenció, en primer lloc, és fer un servei a la nostra comunitat, però com a científics que som no renunciem a generalitzar, d'una manera metodològicament rigorosa, aquests resultats i transformar-los en eines adequades per a una anàlisi dels problemes sanitaris a tot arreu, almenys vàlids a comunitats en condicions socials i econòmiques semblants a les nostres. Tenint doncs una determinada visió política de com es deuen plantejar els problemes sanitaris i que són els fonaments d'aquests congressos, almenys des del 1976 en què es reinicià la seua celebració a la ciutat de Perpinyà, quina és aquesta filosofia?

La medicina contemporània és la culminació d'un gran esforç al llarg del segle XIX per convertir el saber mèdic en una ciència tan exacta com la química o la física.

El resultat final és el d'una ciència aplicada que, recolzant-se en els dits sabers bàsics, aconsegueix un estudi objectiu dels processos biològics al cos humà. El programa inicial per a la nova medicina era, però, quelcom més ambiciós i complet que com es va desenvolupar. Un dels més il·lustres representants d'aquest programa, Rudolph Virchow, ja deia en una data tan primerenca com 1846 que «la medicina, o es transforma en una ciència social, o no serà pas res». La medicina occidental, des de la seua constitució com un saber científico-racional, el segle V abans de Crist, té com a característica fonamental un accentuadíssim somaticisme en contrast amb les tendències de les medicines orientals, en les quals els factors psicològics juguen un paper important. Hipòcrates, però, ja va detectar la influència dels factors socials i del medi ambient en el desenvolupament del procés d'emmalaltir en un dels llibres més típicament hipocràtics, el tractat *D'aires, aigües i llocs*, es manifesta ben clarament aquesta doctrina. La tradició somaticista farà crisi quan els pares de la moderna psico-somàtica a la segona meitat del segle XIX demostren la importància dels factors psicològics en la salut i la malaltia, i a la primera dècada de l'actual centúria Alfred Grotjahn ofereix en la seva *Sziale Pathologie* (1912) un programa científic perfectament estructurat en demostrar que els factors socials tenen un pes específic en l'etiologia, la patogènia i el tractament de les malalties. Malauradament, ni les troballes de la psico-somàtica ni de la patologia social no s'integraren de manera adequada al cos de coneixements de l'estudi biològic de l'home; ni a l'ensenyament de les escoles mèdiques, i per tant ni a la pràctica mèdica, no tindran adequat ressò les noves orientacions.

Sens dubte, un dels factors de l'actual crisi de la medicina occidental a tot arreu és precisament aquesta manca d'incorporació dels fets psicològics i socials i que frustra en gran mesura les possibilitats terapèutiques i preventives d'un saber tan desenvolupat i tecnificat des del vessant biològic com ho és la medicina als nostres dies. Això és precisament el que volem aconseguir els professionals de la sanitat ací reunits des d'un plantejament multidisciplinari: superar la crisi i oferir un cos de doctrina de la malaltia i la salut en el qual els factors socials, psicològics i biològics siguin un tot integrat. El tema escollit per a ser estudiat en aquest congrés reflecteix aquesta preocupació: es tracta, doncs, d'analitzar el procés d'emmalaltir oferint una visió més d'acord amb les necessitats de la sanitat actual.

Com ja he dit abans, és la primera vegada que se celebra el Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana a les terres valencianes. En 1938 va ésser convocat el Xè Congrés de la ciutat de València, sota la presidència del Dr. Manuel Corachan; obviament no pogué celebrar-se. Quan, en 1976, es reinicien els congressos, existeix ja en l'ànim dels congressistes el desig que fóra el País Valencià la seu del pròxim congrés. No va poder ser. La irracionalitat i la ignorància embuixada pels qui estan disposats perquè no es normalitze mai la situació cultural del nostre país, ho impedi- ren. Mancats de raó, varen recórrer a la violència, i no és la força bruta el context més adient per a una reunió científica. Si un grup de valencians, ara i ací hem decidit organitzar aquest XII^è Congrés, és perquè estem convençuts que la recuperació de la nostra cultura deu fonamentar-se en un esforç col·lectiu. Alguns companys, com l'entranyable Cèsar Sainz i Bas, ja s'han quedat pel camí; d'altres, com el Dr. Bartrina, no hi han pogut esforçar-se tot el que el seu entusiasme volia. L'un i l'altre ens serviran d'exemple en el llarg camí a seguir. I en aquest sentit hem volgut homenatjar el metge valencià Fausti Barberà i Martí (1850-1929), un dels més tenaços treballadors per al retrobament del País Valencià. Barberà fou dels metges més prestigiosos a la València del segle passat i de l'actual, inventor d'un mètode *oral pur* per a ense-

nyar als sord-muts que va obtenir l'acceptació internacional al Congrés de Chicago de 1896, i un dels més entusiastes promotors de la leproseria de Fontilles en la Marina Alta. Abandonà la societat Lo Rat Penat en desacord amb els plantejaments reaccionaris i acceptà la presidència de la societat València Nova en 1904 que palesà la seua intenció de fer un valencianisme nacionalista i no gens literari i joc florallesc. Les idees de Fausti Barberà són el fonament del valencianisme polític, i en 1902 ja es definia clarament quan afirmava que no es pot confondre el concepte de nació amb el d'estat; per a ell l'estat *se refereix a l'organització jurídica i política dels pobles* mentre que nació fa referència a *són origen i desenvolupament natural durant la història*. Aquest concepte de nació és el que el farà concloure en el caràcter català de la cultura valenciana, i puntualitza: *Mai l'Estat a sa més alta representació tindrà el dret d'absorbir als governants, ni mai un poble té el dret de llevar-li a un altre sa manera d'ésser ni sa manera de parlar*. Barberà va organitzar el Primer Congrés Mèdic del País Valencià als darrers anys del segle XIX i va utilitzar la seua capacitat de convocatòria i el seu prestigi científic perquè els més notables de la classe mèdica valenciana s'incorporassen als Congressos de Metges de Llengua Catalana. En homenatjar-lo tan sols volem ser ben nascuts.

He dit abans que ací estan representants tots els països de llengua catalana. La presència valenciana, però, és un veritable plebiscit. El nombre d'institucions públiques adherides al Congrés és tan aclaparador que ens indica que els sorollosos secessionistes són una minoria tan poc qualificada que no farien ressò si no fos perquè la tàctica d'alguns grups polítics i algun que altre diari es fonamenta capitalitzant la ignorància. El fet de defensar la catalanitat de la nostra llengua no és afirmar un monolitisme que no tindria sentit. Com diu el nostre president d'honor Joan Fuster, si hom es refereix a fets diferencials entre els nostres països, és perquè hi ha diferències, la qual cosa no nega una comuna nacionalitat, com deia Barberà. Aquesta és una vella idea entre valencians. Permetiu-me, senyores i senyors, que per una vegada utilitze la meua condició acadèmica i us done una cita en llatí –sempre m'han emocionat aquestes paraules–: *Magna profecto est gloriae nationis catalanae diebus nostris* (veritablement són dies gloriosos per a la nació catalana). Aquesta frase no és pas d'un català del Principat, tampoc no d'un mallorquí que mai no ha negat l'origen de la seua cultura autòctona; són d'un valencià, d'un conciutadà meu, d'un xatvi que va assolir la cadira de San Pere en 1455. Quan Calixt III és nomenant pontífex de l'Església romana té clara consciència del que significa per a la cultura catalana; *nationis catalanae* diu, més enllà del propi concepte de llengua. Si tots els ciutadans dels països de llengua catalana volem que la nostra personalitat no es faci malbé, és necessari que recobrem aquest fet de pertànyer a una cultura molt més ampla que la pròpia de cadascun dels països, i el vincle que ens uneix és la llengua. Tots plegats serem el que la llengua catalana siga als nostres països; per això l'interès dels secessionistes per dividir-nos i la seua violenta perplexitat en veure que al País Valencià es pot organitzar un Congrés de Llengua Catalana. Aquest és un dels objectius d'aquest Congrés: donar testimoni d'unitat i, com ja he dit abans, prestar un servei al nostre poble des de la nostra situació de professionals de la sanitat.

Finalment, permeteu-me que com a president agraesca a les autoritats ací presents l'assistència. Al Sindic d'Andorra i als Honorables senyors consellers del Principat, les Illes i el País Valencià. Jo sé, Molt Honorable senyor Albiñana, que la vostra presència significa el recolzament institucional als objectius del congrés pel que us estem profundament agraïts, així com als Honorables senyors Laporte i Oliver per la solidaritat que significa la seua assistència a aquest acte inaugural. Voldria

també agrair al comitè organitzador i al comitè local el seu entusiasme i la seva absoluta dedicació. Tots han fet el que era possible per l'èxit del Congrés, però crec de justícia citar de forma especial la dedicació de Francesc Asensi, autèntic portaveu del Congrés al País Valencià.

El fet de la celebració d'aquest Congrés potser siga un signe de normalització; no ho sé. El que és clar és que el País Valencià roman fidel als seus orígens i que col·laborarem amb tots vosaltres per aconseguir la major dignificació del nostre idioma.